

SUFFRAGETTE *Tuğçe ERDEM*

THE FACTORY GIRL *Ayşe ÇOKYAVAŞ*

ZOR BİR AİLEDE BÜYÜMEK *Melike GÜMÜŞ*

DUYGULAR SÖZLÜĞÜ *Zehra FİDAN*

BANKTA İKİ KİŞİ *Ahmet ALAKUŞ*

SEKİZ KADIN *Feyza KILINÇ*

içindekiler

03 Genel Yayın Yönetmeninden

Film Analizleri:

04 **Suffragette**
Tuğçe ERDEM

07 **Black Swan**
Feride Zeynep SAYIN

09 **Mercek Altında Akademinin
Altın Filmleri - 2**
Mücahit AKKAYA

12 **Secrets and Lies**
Özlem TEKİN

14 **The Factory Girl**
Ayşe ÇOKYAVAŞ

16 **Sınırları Zorlayan Yönetmen
David Fincher - 2**
Ahmet YAŞAR

18 **The Womb**
Sehile KURT

Kitap Analizleri:

21 **Zor Bir Ailede Büyümek**
Melike GÜMÜŞ

23 **Resimleriyle Çocuk**
İrem AYDIN

25 **Duygular Sözlüğü**
Zehra FİDAN

27 **Öğrenme Güçlüğü Olan
Bireyler ve Eğitimleri**
Sibel UYANIK

Tiyatro Analizleri:

29 **Bankta İki Kişi**
Ahmet ALAKUŞ

31 **Sekiz Kadın**
Feyza KILINÇ

Genel Yayın Yönetmeninden...

Üç aylık aranın ardından Psikolektif + dergimizin ikinci sayısıyla karşınızdayız. Dergimizin ilk sayısına yönelik gelen olumlu geri bildirimlerinizden ötürü çok teşekkür ederiz. Ruh sağlığı ve eğitim alanını “Kültür-Sanat” ile birleştirdiğimiz dergi projemizin beğeni görmesi bizleri sevindirdi. Dergi içeriğinin oluşturulmasından, derginin yayına hazırlanmasına kadarki süreçte emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim. Herhangi bir tema çerçevesinde yazma zorunluluğu hissetmeden diledikleri filmleri, kitapları ve tiyatro oyunlarını seçen yazarlarımızın seçimlerini incelediğimizde kadının merkezde olduğu incelemelerin sayıca fazla olduğunu görmemiz mümkündür. Özellikle feminist terapi ile ilişkilendirilebilecek “Suffragette” film incelemesinde, kadınların birçok ülkede oy kullanma hakkını güçlüklerle edindiklerini ve ülkemizdeki kadınların bu konuda şanslı olduklarını görmekteyiz. İlk sayımızın kapağında edebiyatı, sinemayı ve tiyatroyu derinden etkileyen William Shakespeare yer aldı. Bu sayımızın kapağında ise içeriğin ruhuna uygun bir şekilde sinemanın güçlü kadın figürlerinden ‘Meryl Streep’ yer aldı. Başta ruh sağlığı ve eğitim alanındaki takipçilerimiz olmak üzere, bizleri takip eden herkese sinemayı, edebiyatı ve tiyatroyu sevdirmeye, bu eserleri izleyip okumayı özendirme gayesiyle çıktığımız bu yolda yalnız olmadığımızı görüyoruz ve kültür-sanatın toplumumuzun yükselişinde etkili olacağına inanıyoruz. Yazımı sonlandırırken sizleri bu sayıda yedi film incelemesi, dört kitap incelemesi ve iki tiyatro oyunu incelemesinin beklediğini belirtmek isterim. Son olarak ilk sayımızda aramızda yer alıp ekibimizden ayrılmak durumunda kalan Tiyatro ekibimizin editörü Atike Erözdemir, Kitap ekibimizden Betül Sertkaya ve Kübranur Üçüncü ile Film ekibimizden İpek Güveli’ye, Psikolektif’e, dergimize katkılarından ötürü teşekkür ederken; bu sayı ile yazar kadromuza katılan Melike Gümüş’e aramıza hoş geldin diyerek yazımı sonlandırmak istiyorum. Kültürle, sanatla kalınız. Bir sonraki sayıda görüşmek üzere.

psikolektif

psikolektif@gmail.com

psikolektif

Bölüm Editörleri

Film - Ayşe ÇOKYAVAŞ

Kitap - Şule KENANLAR

Tiyatro - Ahmet ALAKUŞ

Görsel Tasarım - Sertan Hamza GÜR

MÜCAHİT AKKAYA
PSİKOLEKTİF+ DERGİSİ GENEL YAYIN
YÖNETMENİ

filmmodu

SUFFRAGETTE (DİREN!)

FİLM ANALİZİ

ANNELER KIZ ÇOCUKLARI İSYANCILAR

Film Künyesi

Yer: İngiltere

Yıl: 2016

Yönetmen: Sarah Gavron

Oyuncular: Carey Mulligan, Helena Bonham Carter, Meryl Streep

“Kanunlara saygılı olmamı mı istiyorlar? O zaman kanunları saygılı yapınlar.”

Birleşik Krallık'ın eril hükümeti tarafından sarf edilen “Kadınlar oy vermek için gereken akli dengeye sahip değillerdir. Kadınlar babaları, ağabeyleri ve kocaları tarafından gayet iyi temsil ediliyorlar.” sözleri ile başlamakta Diren filmi. İngiltere'nin kadın haklarını savunan ilk örgütü Kadınların Sosyal ve Politik Birliği'nin kadınların seçme ve seçilme hakkını savunmak adına yaptıkları barış içerisindeki kampanyalar hükümet tarafından görmezden geliniyor. Bunun üzerine bu hareketin lideri Emmeline Pankhurst sivil itaatsizlik ile ulusal kampanya çağrısı yapıyor. Süfrajetlerin bu savaşını anlatan Diren ise hikayesini tarih yazan öncüler üzerinden değil harekete destek vermek için hayatından birçok fedakarlıklarda bulunmuş binlerce kadından herhangi birisi üzerinden anlatıyor. Feminist Terapi bir birey olarak kadının yaşadığı sıkıntının, onun içinde yaşadığı toplumun oluşturduğu kültürün getirdiği sosyal, politik kural ve normlarının bir fonksiyonu olduğu görüşünü ifade eden “Kişisel Olan Politik” ilkesini film boyunca hissetmekteyiz.

“Köle olmaktansa asi olmayı tercih ederim!”

Maud Watts: Annesinin çalıştığı çamaşırhanede doğan Maud 4 yaşında annesini kaybediyor. 7 yaşına kadar yarı zamanlı, 7 yaşından sonra ise tam zamanlı olarak çamaşırhanede çalışmaya başlıyor. “Çamaşırhanede çalışmak kadınlara kısa bir ömür biçer. Nefesiniz daralmaya başlar. Erkeklerden 3 kat fazla mesai yaparsınız ve daha az maaş alırsınız” sözleriyle karşımıza gelen Maud’un kollarında oluşmuş yanıkları filmin birçok sahnesinde görüyoruz. 24 yaşına kadar toplumun oluşturduğu kurallara sıkı sıkı bağlı kalmış, kocasının sözünden çıkmamış, çocuğunu yetiştirmiş bir kadındır Maud. Ergenlik dönemi kimlik kavramının gelişmesi için çok önemli ve sancılı bir dönemken birçok kadının adölesan (ergenlik) dönemde evlendirilmesi ve çocuk sahibi olması bu sancılı dönemi daha da riskli hale getirmektedir. Kimlik gelişimi döneminde bastırılan kadınlar bir süre sonra hayatta bir amaçları olmaksızın yaşamaya başlarlar. Filmin başlangıç sahnelerinde işe gidip eve dönen, sadece çocuğuyla mutlu olan ve başka bir amacı olmayan Maud’un kimlik gelişiminde bastırıldığını ve normların altında ezildiğini görüyoruz.

Başlangıçta toplum kurallarına ters olduğu için hareketi yadırgayan Maud kendisini hareketin ortasında bulduğunda kadınlar ve hakları için sesini çıkartıp kendisine hiç tanıdık olmayan bu ses Maud’u heyecanlandığında Maud büyük fedakarlıklarda bulunarak bu hareketin bir askeri olur. Harekatın ortaya çıkması ve Maud’un içinde olan hakkını savunma isteğini uyandırması bize Maud’un gelişimini ve kimlik oluşumunu geç de olsa tamamlamaya başladığını bir kelebeğin kozadan çıkması misali gösteriyor.

“Camları kırıyoruz, evleri yakıyoruz. Çünkü erkeklerin anladığı tek dil bu: Savaş. Çünkü bizi dövdünüz, ihanet ettiniz. Yapacak başka bir şeyimiz kalmadı.”

Sonny Watts: Maud’un eşi olarak karşımıza çıkan Sonny aynı çamaşırhanede görev almaktadır. Filmin başlangıcında Maud’a derin bir sevgi ile bağlı olduğunu ve onun için endişelendiğini görmekteyiz. İyi bir eş, iyi bir baba profilini çizen Sonny işler karmaşılaştığında aslında öyle bir profile sahip olmadığını gösteriyor. Sonny’i toplum normları ile kendisi olmak arasında sıkışan binlerce erkekten biri olarak değerlendirebiliriz. Her ne kadar kadınların üzerinde olan toplumsal baskı ile savaşılmaya çalışılsa da maalesef erkekler de bu baskıdan paylarına düşeni alıyor. Filmin birçok sahnesinde Sonny’den dedikodular dolaşıyor, fısıltılar var sözlerini duymamız Sonny üzerindeki toplum baskısını aktarıyor. Nitekim bu baskılara dayanamayıp eşini evden atarak çocuğunu evlatlık veriyor. Bu davranışı ise Sonny’nin Kohlberg’in ahlak yasasında yer alan İyi Çocuk evresinde takılıp kaldığını gösteriyor.

“Yasaları çiğneyenler değil, yasaları oluşturanlar olmak istiyoruz.”

Harekat Kadınları: “Vote For Women” sözleriyle meydan okuyan hareket kadınları üzerine birkaç söz etmemek haksızlık olur. Konuşmaya çalıştıklarında sesleri duyulmayan, yaptıkları kampanyalarda gazetelerin başlarını farklı tarafa çevirdiği, bağırıldıklarında dövülen, çocukları ellerinden alınan kadınlar etraflarına onlara sorulmadan geçirilmiş kafeslerden kurtulmak, başkalarının kıldığı kanatlarını onarabilmek için mücadeleye başlıyor. Yaptıkları fedakarlıklar onların eşitliği görmesini sağlamayacak olsa

bile onlar ilerleyen nesiller için eril zihniyetle savaşıyorlar. Feminist Terapi'nin Kimlik Gelişim Kuramı'nda feminist kimlik gelişimi beş aşamadan oluşur. Pasif kabul evresinde geleneksel cinsiyet rolleri kabul edilirken Aydınlanma evresinde kadın bu rolleri sorgular ve sancılı bir dönem olan Saplanma-Çıkma evresinde kadın rollere sadık kalması ya da bu rolleri reddetme arasında karar vermeye çalışır. Bu dönemi başarı ile atlatmış kadın Sentez döneminde erkeklere karşı daha az otomatik tepkiler verirler ve son basamak olan Aktif Olarak Kendini Adama dönemine geldiklerinde ise kadınlar her türlü baskı şeklini yıkmaya çalışan feminist kimliğini edinir. Filmdeki hareket kadınlarının bu beş sancılı dönemi atlatıp feminist kimliklerini edindiğini, bu yolda çok kayıp verdiklerini, nefret ve cesaret kırıcı tepkilerden yılmadıklarını görmekteyiz.

“Hiç oy hakkımızın olacağını düşünmedim. O yüzden oy vermenin ne anlama geleceğini de düşünmedim.”

Spoiler İçerir

Sözleri duyulmayan kadınlardan birisi olan Emily Wilding Davison'un gazetelerin dikkatini çekmek için Kral'ın atının önüne kendisini atarak canını feda edişiyle sonlanan filmin zafer havasıyla bitirilmemiş olması en can alıcı noktalardan çünkü bu zafer birçok hayatla, fedakarlıkla alındı. Film sonunda ülkelerin bünyelerindeki kadınlara seçme ve seçilme haklarının verilme tarihleri geçiyor. Bu hakkı veren ilk ülke Yeni Zelanda olurken ülkemizin çoğu Avrupa ülkesinden önce, 1934 yılında bu hakkı verdiğini görüyoruz. Hem de kadınlar büyük fedakarlıklarda bulunup, bunu istemeden önce. Teşekkürler Ata'm.

TUĞÇE ERDEM
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

BLACK SWAN

(SİYAH KUĞU)

Film İncelemesi

Spoiler

İçermektedir.

Mükemmellik için yaşamak ve alkışlarla ölmek...

Siyah Kuğu, mükemmellik takıntısının bir insana neler yaptırabileceğini, mükemmellik uğruna ölünebileceğini çarpıcı bir biçimde sergiliyor. Filmde, Nina Sayers'ın Swan Lake balesinden Swan Queen rolünü almaya çalışması ve bu rol uğruna yaşadıkları anlatılıyor. Hayatı baleden ibaret olan ve bu konuda hastalık derecesinde mükemmelliyetçi Nina'nın, tekniği mükemmel fakat ruhu eksiktir. Nina idealize ettikleri uğruna her şeyi yapacak, akıl sağlığını kaybedecek kadar hırslı ama bir o kadar da çekingen, kırılgan ve sosyal korkulara sahip, çelişkili bir karakterdir. Bunu filmin büyük bölümünde sürekli kısık sesle konuşmasından, kimseye karşı kendini ve isteklerini savunmamasından, çok istediği rolden bile hocasının ilk direncinde vazgeçmesinden anlayabiliriz. Fakat içinde aynı zamanda şiddetle baskıladığı bir siyah kuğu barındıran Nina; bu

rolün, rolün duygusunu ve hakkını vermesini isteyen hocasının, mükemmellik isteğinin ve annesinin baskısını kaldıramayarak paranoyak ve şizofrenik belirtiler göstermeye başlıyor. Nina'nın annesi bir kontrol bağımlısı. Nina'nın tüm hayatını kontrol ediyor. Nina'yı istediği zaman soyup vücuduna bakabiliyor, kendine zarar verdiğinden şüphelendiğinde zorla tırnaklarını kesip ona omuzları kapalı kıyafetler giydirebiliyor. Banyoda ve Nina'nın odasında kapı kilidi yok. Yani anneye karşı hiçbir sınır ve Nina'nın hiçbir özgür alanı, mastürbasyon yapacak mahremiyeti bile yok. Nina, annesinin karşısında adeta söz hakkı olmayan küçük bir kıza dönüşüyor. Bunun yansımalarını, Nina'nın pembe ve oyuncak dolu odasında, her zaman pembe tonları giymesinde görebiliyoruz. Sonuç olarak hiç arkadaşı olmayan Nina'nın annesi ile sağlıklı bir yakınlığı olduğu ve ona korkulu kaçınmacı bağlanma ile bağımlı olduğu anlaşılıyor. Yetişkin olan kızının bedenine bile saygı duymayan bir annenin zaten onun karakterine, isteklerine saygı duymadığı, bütün varlığını ve hayatını kontrol ettiği net bir biçimde görülüyor. Aynı zamanda yeterince açıklanmasa da annenin odasındaki aynı tarz portre çizimlerinden ve bazen ağlayarak resim yapmasından onun da açıklanmayan bir problemi ve takıntısı olduğu anlaşılıyor. Filmde açık bir şekilde baba figürünün eksikliği, annenin sorunlarını kızına yansıtmamasını ve onun üzerinden kendi yarım bıraktığı bale kariyerini idealize ederek tekrar yaşamasını kolaylaştırıyor. Bu duygusal istismar faktörleri Nina'yı; kontrol

bağımlısı, ödülü de cezası da uçlarda olan ebeveynlerin çocuklarında görülebileceği üzere hastalık derecesinde mükemmelliyetçi ama bir o kadar da kendi pembe cam fanusunda yaşadığı için dışarıdan gelebilecek en ufak bir tehdide karşı çekingen ve kırılğan hale getiriyor. Kendi vücudu ile bile barışık olmayan Nina annesi tarafından bu şekilde baskılandığından bütün düşünce ve duygularını da bastırıyor. Bu gerginlik ve annesi yokken de kendi kendini kontrol etme mekanizması, vücudunda kas sıkışmaları gibi psikosomatik tepkilere yol açıyor. Nina'nın öğretmeni Thomas Leroy, Nina'nın içindeki siyah kuşu ortaya çıkarmak için öğretmen-öğrenci ilişkisini aşarak Nina'nın zayıf noktalarını (bedeniyle barışık olmamasını, cinselliği) kullanarak duygularını suistimal ediyor. Nitekim Nina Thomas'tan etkileniyor ve onun eksiklerini sürekli yüzüne vurarak kurduğu baskı stresini arttırıyor.

Nina'nın baş edemediği stresleri, idol olarak gördüğü Beth'in bir daha dans edememesine sebep olacak bir kaza geçirmesi üzerine patolojik bir hal alıyor. Zira Beth onun gözünde mükemmelliği temsil etmektedir ve bu mükemmelliğe her an yakın olabilmek için Nina onun ruj, törpü, parfüm gibi eşyalarını çalacak kadar ileri gitmiştir. Özendiği ve kıskandığı insanın bu duruma düşmesi, kendi yerinde gözünü düşündüğü Lily'nin ortaya çıkması ile beraber Nina'da Beth'in durumuna düşme paranoyası başlatıyor. Bu Nina'nın sanrılarını çoğaltıyor.

Lily, hayatı içinden geldiği gibi yaşayan özgür bir kız olarak, aslında Nina'nın içindeki siyah kuşu temsil ediyor. Nina kendi yapmak isteyip de yapamadıklarını Lily üzerinden sanrılar görerek yaşıyor. Nina, duygularını ancak uyuşturucu olarak serbest bırakabiliyor, süperegosunun konuşması haline gelmiş olan annesine ancak o zaman karşı çıkabiliyor. Bu siyah kuğunun taşıdığı duygular aslında Freud için id, Jung için gölge (shadow) olan yıkıcı bir güçtür. Ve bu güç; oyun akşamı, paranoyaları sonucunda sanrılarından birinde Lily'i öldürmesiyle tamamen serbest kalıyor. O andan sonra siyah kuğu olmasının önündeki tek engel ortadan kalkmış gibi, yıllardır bastırdığı duygularını serbest bırakıyor ve içindeki kötülüğe teslim olmuşken harika bir performans sergiliyor. Aslında kendisi belki de çift kişilik derecesinde içinde siyah ve beyaz kuşu barındırdığından kendi kendini yaralıyor ve oyunun son sahnesindeki beyaz kuğunun ölümü gerçekte kendi ölümü oluyor.

Hayatta bir şeyler hissedebilmek ve kontrolü elinden bırakmak için kendini öldürmek zorunda kalan Nina hayal ettiği mükemmelliğe ulaşmış bir şekilde alkış sesleriyle gözlerini yumuyor.

FERİDE ZEYNEP SAYIN
VEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
ADAY PSİKOLOG

AKADEMİ ÖDÜLLERİ MERCEK ALTINDA: SON 6 YILIN EN İYİ FİLMLERİ – 2

Psikolektif + dergisinin ilk sayısında Akademi Ödülleri 'En İyi Film' kategorisinde ödül alan Argo (2013) ve 12 Yıllık Esaret (2014) filmlerinin incelenmesi yapılmıştı. Bu yazıda ise 2015 yılında "En İyi Film" ödülü alan 'Birdman' filmi ile 2016 yılında yine aynı kategoride ödül alan "Spotlight" filmleri incelenecek.

BIRDMAN

Film Künyesi

Yönetmen: Alejandro G. Iñárritu

Oyuncular: Michael Keaton, Naomi Watts, Edward Norton, Emma Stone

Tür: Komedi, Dram

Ülke: ABD

Filmde, bir döneme damgasını vuran "Birdman" adlı süper kahraman serisiyle ünlenen Riggan'ın Broadway'e (Amerika'da sanat çevresinin yaşadığı, ünlü yönetmenlerin, film eleştirmelerinin vd. kişilerin zaman geçirdiği semt) dönüş hikayesi anlatılmaktadır. Sahnelere bir tiyatro oyunu ile dönmeyi planlayan Riggan, oyunu kendisini yeniden göstermek için bir fırsat olarak görmektedir. Çevresindeki kişilerin ise durumu bu şekilde yorumladıklarını söylemek güçtür. Oyuna ciddiyetle hazırlanan Riggan'ı aksilikler yalnız bırakmayacaktır. Tiyatro oyununda oynayacak kişilerden birinin yaralanmasıyla yerini doldurmak için oyuncu arayışına girilmiştir. Oyuncu bulunacaktır bulunmasına, ancak her şey Riggan'ın beklediği gidecek midir? Bu sorunun cevabını filmi izleyerek bulabilirsiniz...

Yazının bu kısmı spoiler da içermektedir.

Riggan karakteri, şan ve şöhretinin had safhada olduğu günlere geri dönmek istemektedir. Filmdeki birçok sahnede Riggan'ın kurduğu düşleri görmekteyiz. Psikanalitik kuramın açıkladığı savunma mekanizmaları arasında yer alan 'Düş Kurma' savunma mekanizmasının örneklerini film boyunca sıkça görebiliriz. Film aynı zamanda "Hollywood film sektörüne" eleştiriler de içermektedir. Yapılan bu eleştiriler 'kara mizah' ögesini canlı tutmaktadır.

SPOTLIGHT

Film Künyesi

Yönetmen: Tom McCarthy

Oyuncular: Mark Ruffalo, Rachel McAdams, Michael Keaton, Liev Schreiber

Tür: Dram

Ülke: ABD

Film çok önemli bir konuyu cinsel istismarı ele alıyor. Filmde, Boston'daki ünlü Katolik Klisesi'nin mensubu üst düzey yetkililerin bulaştığı cinsel istismar vakalarını aydınlatmaya çalışan Boston Globe gazetesinin Spotlight ekibinin süreçte yaşadıkları güçlükler, istismar vakalarının çarpıcı gerçekliğiyle yüzleşmeleri anlatılıyor.

Yazının bu kısmı spoiler da içermektedir.

Film, tek tek karakterler üzerinden gitmek yerine olgu üzerinden ilerlemeyi zorunlu kılmaktadır. Zira filmin konusu olan cinsel istismar ve bu konuyla gündeme gelen saygınlığa sahip klise olay örgüsünü dikkat çekici hale getirmektedir. Din görevlilerinin çocuklara cinsel istismarda bulunduklarına dair ortaya çıkan ilk iddialar 'kliseyi karalama' kampanyaları olarak ele alınsa da yapılan görüşmeler, istismara uğrayan çocukların yakınları ile kurulan iletişimler acı gerçeğin yaşanmış olabileceği ihtimalini güçlendirmektedir. Spotlight ekibinin konuyu özenli bir şekilde alıp cesur davranmaları, habercilik yapmakla canlarını tehlikeye sokmak arasında tercih yapmak zorunda kalmaları ve nihayetinde 'haberciliği' tercih etmeleri medyanın o dönemdeki gücünü göstermektedir.

Riggan karakteri üzerinden ilerleyen filmde, karakterimizin sahneleyeceği oyuna mutlak suretle bağlanması oyunu 'geri dönüşünün' yegane aracı olarak görmesi saplantılı-takıntılı kişilik bozukluğuna işaret etmektedir. Zira bu kişilik bozukluğunun özelliklerini taşıyan bireylerde sıklıkla görülebilen 'mükemmeliyetçi' davranışları Riggan aracılığıyla görmemiz de mümkündür. Filmde, yaralanan oyuncunun yerine dahil olan karakter olarak izlediğimiz Edward Norton'ın hayat verdiği Mike Shinner karakteri ile Riggan'ın yıldızı pek barışmamaktadır. Mike eğlenceyi ve özgür yaşamı benimseyen kişileri temsil etmektedir. Riggan'ın ise muhteşem bir oyunculuk performansı sergilemesi için kişilere ayıracak pek vakti yoktur. Filmde Riggan'ın eşiyle olan diyalogları ile kızıyla bir türlü kuramadığı duygu bağı ile ilgili sahnelerde 'ünlü oyuncu'ların aile yaşantılarına dair göndermeler görmek mümkündür. Film aslında bu gibi birçok sahnede göndermeler yapmaktadır. Hollywood'da boy gösterme hayaliyle yanıp tutuşan izleyici kitlesine bu isteklerini sorgulatma amacını taşımaktadır. Film'in seyirciyi sorgulatmaya ittiği sahneleri, kişinin başkasının taşıdığı 'olumlu' özelliklere odaklanıp yaşantının arka planın yer alabilen 'olumsuz' yaşantıları yok saydığı gerçeğini de gözler önüne sermektedir. Riggan'ın mükemmeliyetçi eğilimleri ile gerçeklikle ayırt edemediği hayalleri son sahnede mücadele vereceklerdir. Mücadelenin elbette bir kazananı olacaktır (izleyip görebilirsiniz). Farklı bir film izlemek istiyorsanız Birdman iyi bir seçim olabilir.

Cinsel istismara uğrayan kişilerin hayatlarının nasıl etkilendiğini gösteren sahneler, bu acı travmanın etkilerinin yıllar geçse de sürebildiğini göstermektedir. Ayrıca istismar vakalarında sıklıkla karşılaşılabilen istismar mağduru kişinin kendisine yönelik suçlayıcı ifadelerde bulunması örneğini filmdeki görüşme sahneleri aracılığıyla görmek mümkündür. Film hem önemli bir konuyu gündeme geçirmesi açısından hem de haberciliğin doğru kullanıldığı zaman ne kadar faydalı olabileceği (konuya dikkat çekilmiş, kliselerle yönelik yasal düzenlemeler gündeme gelmiş) olgusunu gözler önüne sermektedir. Spotlight, PDR, Psikoloji ve Sosyal hizmet gibi yardım mesleklerinde çalışan bireyler ile bu konu hakkında bilinçlenmesi gereken, toplumu oluşturan tüm bireylerin izlemesi gereken bir film.

MÜCAHİT AKKAYA
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

SECRETS AND LIES

SIRLAR VE YALANLAR

Film Künyesi

Yönetmen: Mike Leigh

Oyuncular: Timothy Spall, Phylliss Logan, Brenda Blethyn, Clarie Rushbook, Marianne Jean-Baptiste, Elizabeth Berrington

Türü: Dram

Yapım yılı: 1996

Süre: 136 dk.

Imdb: 8.0

Mike Leigh filmografisinin 4. filmi olan Secrets and Lies Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye film ödülünü alarak adından söz ettirmeyi başaran bir film. Film, Hortense'in annesinin cenaze töreniyle başlıyor. Yaşamın ta içinden. Sonrasında ise filmin ana karakterlerinin yaşamından kesitler görmeye başlıyoruz.

Yazının devamı spoiler içermektedir.

Hortense optometristtir (gözlük veya lens ölçüsünü alan uzman kişi). Evlatlık olduğunu yedi yaşından beri bilmektedir ve onu büyüten annesinin vefatından sonra gerçek annesinin kim olduğunu bilmek ister. Bunun için bir kurumdan yardım alır. Araştırmaları sonucu annesinin Cynthia olduğunu öğrenir ve onunla iletişime geçmek için bu durumu biraz hazmetmesi gerekmektedir.

Cynthia bir kutu fabrikasında çalışarak yaşamını idame etmeye çalışan bekar bir kadındır. On yaşındayken annesini kaybetmiştir. Babasının ve erkek kardeşi Maurice'in bakımını üstlenmek durumunda kalmıştır. Bu da evdeki rolleri değiştirmiştir. Cynthia evlat ve kız kardeş rolünü bir kenara bırakarak anne rolünü üstlenmiştir. Kızı Roxanne'yi doğurmuş olmayı hayatının sonu olarak görmektedir. Cynthia, ebeveynlerini kaybettikten sonra onların odasında bulunan hiçbir şeyi atmamıştır, yıllardır kullanılmayan eşyalar odada öylece durmaktadır. Bu bize biriktiricilik bozukluğunu hatırlatmaktadır. Hortense ile Cynthia tanışmak için buluştuğunda Cynthia, Hortense'i hiç tanımadığı halde olayı o kadar dramatikleştirir ki bir şeyler anlatırken sürekli ağlar. Bu durum sadece Hortense ile ilgili değildir. Cynthia, genel olarak Roxanne ve Maurice ile iletişim halindeyken de

duyguları hızla değişmekte ve ağlama krizine girmektedir. Gülerken ağlamaya, ağlarken gülmeye başlamaktadır. Duygularını kontrol etmekte zorlanmaktadır. Cynthia'nın histerik kişilik bozukluğunun belirtilerini gösterdiğini söyleyebiliriz.

Roxanne, yirmi yaşında belediyede temizlik görevlisi pozisyonunda çalışan bir kadındır. Annesi Cynthia ile iletişimi sınırlıdır. Gündelik yaşamları hakkında detayları birbirleriyle paylaşmamaktadırlar. Annesinin onu istemeyerek doğurduğunu bildiği için ona karşı bir kızgınlık duymaktadır. Cynthia, Hortense ile görüştüğünü Roxanne'den gizlemektedir ta ki filmin son dakikalarına kadar.

Film bir aile draması olunca başroldeki karakterlerin sayısı da fazla oluyor. Maurice ve eşi Monica'nın hayatına bakacak olursak Maurice, fotoğrafçılık yapan biri olarak karşımıza çıkıyor. Eşi Monica ile aralarındaki bir iletişimsizlik olduğu görülmektedir. Kocaman evde yaşayan iki kişiyi düşündüğümüzde aslında ne kadar yalnız oldukları açıktır. Monica, Cynthia ile pek anlaşmamaktadır ve Maurice bu yüzden eşi ve ablası arasındaki sürtüşmelerden etkilenmektedir. Aile üyelerine baktığımızda hepsinin arasında birtakım sırlar ve yalanlar vardır ama kimse ne sırları diğerine anlatma cesaretini gösterebilmiş ne de yalanları konuşma cesareti. Bu da birbirlerini sürekli iğnelemelerine ve iletişimlerinin kalitesizleşmesine neden olmuştur. Filmin son yirmi dakikasında herkes içindekileri

dökmeye başlar. Cynthia'nın, Hortense'in kızı olduğunu açıklamasıyla işler rayından çıkar. Roxanne, bunu sakince karşılamaz. Monica'nın tüm tedavilere rağmen çocuğunun olmadığını Maurice'den başka kimse bilmemektedir ve Cynthia bunu Monica'nın çocuk istememesi olarak düşünmektedir. Sonra tam bir çözülme yaşanır ve Cynthia Roxanne'nin babası hakkında ona ilk bilgileri verir ve geriye tek bir sır kalmıştır. Hortense'in babası. Bu sır açıklanmaz ve Cynthia bu konuda konuşmayı reddeder. Son sahnede Cynthia, Hortense ve Roxanne'yi bir aile olarak görüyoruz. İletişimlerinin daha samimi olduğu göze çarpan bir detay.

Filme ilişkin kişisel izlenimim:

“Sırlar ve yalanlar. Hepimiz acı içindeyiz. Niye acımızı paylaşmıyoruz? Tüm hayatımı insanları mutlu ederek geçirdim ve en sevdiğim üç kişi birbirinden nefret ediyor. Arada kalan benim ve artık buna dayanamıyorum.”

Bu replik filmi öylesine güzel özetliyor ki. Filmdeki çoğu sahne müthiş bir doğallığa sahip, bu da sanki onların yanı başındaymışız hissi uyandırıyor. Filmdeki ilişki ağı karışık gibi görünse de filmde olay örgüsü gayet net verilmiş. İyi seyirler diliyorum.

ÖZLEM TEKİN
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

THE FACTORY GIRL

FABRİKA KIZI

Film Künyesi

Yönetmen: George Hickenlooper

Oyuncular: Guy Pearce, Sienna Miller, Hayden Christensen

Yapım: ABD

Imdb: 6.4

**Film incelemesi
spoiler
içermektedir.**

Filmde Pop Art'ın babası Andy Warhol ve onun için özel bir yere sahip olan Edie Sedgwick yer alıyor. Resim sergisinde tanışan ikilinin ilişkisi Andy Warhol'un Edie'ye rol teklif etmesiyle derinleşmeye başlıyor. Artık Fabrika Kızı olarak anılacak olan Edie'nin düşüşü yükselişi kadar hızlı olacaktır.

Dışarıdan bakıldığında neşeli, enerjik ve güler yüzlü görünen bu kadın aslında derinlerinde birçok travma barındırıyordu. 8 yaşından itibaren babası tarafından cinsel istismara uğrayan Edie, durumu annesine anlattıysa da herhangi bir destek göremedi. Cinsel istismarın sonuçlarından biri olan depresyon 28 yıllık yaşamı boyunca peşini bırakmadı. Babasını annesini aldatırken yakalaması üzerine yalancı damgası yiyerek diğer kardeşleri gibi akıl hastanesine gönderildi. Fuzzy'nin, Edie'nin babasının, uyguladığı farklı istismar çeşitleri film boyunca dikkat çekti. Yıldızının en parlak olduğu dönemde babasının hem yaptığı filmleri hem de kendisini aşağılaması duygusal istismar örneğidir. Edie oynadığı filmlerden dolayı babasının onayını alamadığı gibi varlıklı olmalarına rağmen yeterli ekonomik desteği de göremedi. İhtiyaç duyduğu durumlarda para istediğinde yine babasının küçümsemeleriyle karşılaştı. Bu da ekonomik istismara örnektir. Bu durum çocuklarda olduğu gibi Edie'de de

çalma davranışına sebep oldu. Fabrika Kızı'nın küçüklüğünde yüzleştiği bir diğer travma iki kardeşinin ölümüydü. Kardeşlerinden biri eşcinsel olduğu için babasının ağır hakaretlerine ve duygusal istismarına dayanamayıp intihar etti. Kardeşinin ölümünü kabul edememesi, onu hala en yakın arkadaşı olarak görmesi vefatının üzerinden uzun yıllar geçmesine rağmen yas sürecinin tamamlanmadığını göstermekte. Diğer kardeşi ise araba çarpması sonucu hayatını kaybetti.

Cinsel istismarın muhtemel sonuçlarından olan madde bağımlılığı Edie'yi duygusal ve kariyer çöküşünün başlamasıyla yakaladı. Bir yanda tek aşkı olan Bob Dylan tarafından terk edilmesi, diğer yanda Andy Warhol'un görmezden gelmesi sonucu ününü kaybetmesiyle depresyonun doruğuna ulaşan Edie, çareyi eroinde buldu. Yoğun yoksunluk hissine kapılmayı ertelemek için türlü oyunlar çevirip her seferinde eroine ulaştı. Bu madde damardan alındığında etkisini birkaç saniye içinde gösterir ve 4-6 saat boyunca devam ettirir. Bu süre boyunca zihin bulanıklaştığı için transa benzer bir durum yaşanır. İçinde bulunduğu duygudurumundan kaçma amacıyla kullandığı eroin çok hızlı bir şekilde bağımlılığa dönüşerek Edie'yi kendisine esir etmiştir.

Dibe vurduğu dönemde uyuşturucu bağımlılığıyla mücadele etmek için bir rehabilitasyon merkezine yerleşti. Filmden terapi süreci hakkında ipucu alamasak da terapötik (iyileştirici) koşullardan biri olan saydamlık ilkesinin var olduğunu söyleyebiliriz. Aynı zamanda Edie'nin kendini açma davranışında bulunduğunu da görüyoruz. Deneyimlediği olumlu ve olumsuz yaşantılarını açık bir şekilde dile getirmesiyle karşılıklı güven ortamının oluştuğu sonucunu çıkarabiliriz. Tedavisine devam ettiği sırada aynı merkezde tedavi gören biriyle evlendi. Aynı sene, 28 yaşında aşırı dozdan hayatını kaybetti.

-Filmle ilgili kişisel izlenimlerim-

Biyografi türünde olmasına rağmen filmin Edie Sedgwick'in yaşamını tam anlamıyla yansıtamadığını düşünüyorum. Edie Sedgwick'in kendinde olduğu kadar aile geçmişinde de derin psikolojik problemler bulunmakta. Tam anlamıyla bir verim alabilmek için öncesinde başroldeki iki karakterin de hayatlarını araştırmanızı öneririm.

AYŞE ÇOKYAVAŞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

SINIRLARI ZORLAYAN YÖNETMEN: DAVID FINCHER-2

Herkese merhaba. Geçen sayıda Ficher'in filmografisine bir giriş yapmış, Allien 3, Seven ve The Game filmlerini incelemiştim. Bu sayıda Fincher'in filmografisini incelemeye diğer filmlerle devam ediyorum.

Fincher'in The Game filminden sonraki durağı *Fight Club* (*Dövüş Kulübü*) olmuştur. Chuck Palahniuk'un ünlü romanından uyarlanan eser, Fincher'in ilk izlerini The Game filminde ortaya koyduğu, tüketim toplumu eleştirisinin doruk noktasını oluşturur.

Bu filmin analizi spoiler içerir!

Parçalı bir kimlik yapısına sahip, tüketim toplumunu temsil eden, adını bilmediğimiz bir anlatıcının (Edward Norton) ve onun diğer benlik yapılanması Tyler Durden'in (Brad Pitt) hikayesi anlatılır. Anlatıcı toplum normlarına uygun yaşayan, tüketim toplumunun gereklerini yerine getiren bir kişiyken, Tyler Durden bunun tam tersidir. Anlatıcı, "süper egonun" temsiliyken, Tyler Durden "idi" temsil eder. Tyler Durden dürtüseldir, şiddete eğilimlidir ve cinsel

yönden aktiftir. Anlatıcının alter egosudur. Yani varlığı bilinen ama hiç üzerinde durulmamış bir kişilik gelişimidir hatta anlatıcının asıl ulaşmak, olmak istediği kişiliktir ve film boyunca anlatıcı tarafından Tyler Durden anlatılır. Olay örgüsü içinde çeşitli markaların amblemleriyle dikkatimizi çeken Fincher, tüketim toplumunun insanı tüketmeden bir şeyler yapılması gerektiği mesajını verir. Bu durumdan kurtulma yolunun da kaos ve şiddetle mümkün olduğunu anlatır. İnsanların birbirini dövdüğü dövüş kulübü de aslında bu mesajın bir parçasıdır ve Fincher final sahnesinde, şiddet, kaos ve bastırılmış dürtülerin bu düzeni imha etmesi gerektiğini gösterir. Modern hayatın önemli problemleri varoluş kaygısı, stres, yalnızlık, tüketim gibi konularda felsefi bir bakış açısı ortaya koyan film, çekildiği zamanlar çok fazla beğenilmese de sonradan hak ettiği değeri kazanır ve Fincher'in filmografisinin önemli bir yapı taşı olur.

"Her gün işe gidiyorsun. Akşamları erken uyuyorsun. Ve bunun karşılığında aldığın tek şey koltuk takımı. Gerçekten acınası bir durumdasın." (*Fight Club*)

Seven, The Game ve Fight Club filmleriyle büyük beklenti oluşturan Fincher'in, sonraki projesi büyük bir proje olmaktan ziyade hafif, seyirlik bir film olan *Panic Room* (*Panik Odası*) olur. Milyoner kocasından ayrılan Mag (Jodie Foster), Manhattan'da kızı Sarah (Kirsten Steward) ile birlikte yaşayabileceği bir ev satın alır. Fakat bu evin diğer evlerden çok büyük bir farkı vardır. O da zor ve tehlikeli anlar için inşa edilmiş, bir

sığınak görevi gören, süper güvenli, çelikten yapılmış panik odasıdır ve bir gece yarısı anne ve kızın eve giren 3 hırsızdan korunup, saklanabilecekleri tek yer olacaktır. Fincher'in filmlerinde çok sık kullandığı klostrofobik unsurların belki de zirve yaptığı film olur. Gece yarısından sabahın ilk saatlerine

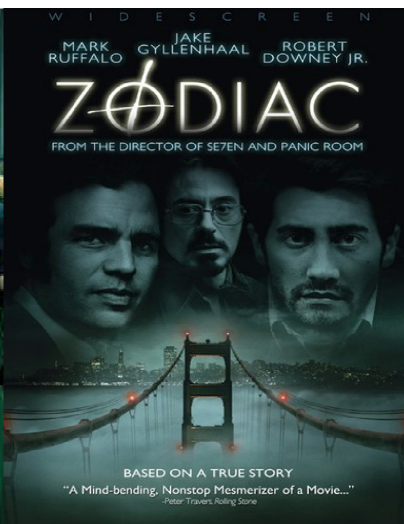
kadar tüm olay örgüsü şekillendiğinden, Fincher'in arzuladığı karanlık atmosfer oluşturulmuş olur. Gerilimin bir an düşmediği ve kendini bir şekilde izlettiren film, usta görüntü yönetimiyle evin içinde dolaşıyormuşsunuz hissi uyandırır da Fincher'in filmografisinin en sönük filmleri arasında yer almaktan kurtulamaz. 2007 yılında yine bir seri katil hikayesinin anlatıldığı *Zodiac* filmi ile karşımıza çıkar. *Zodiac*, altmışlı yılların sonu, yetmişli yılların başında bir dizi cinayet işlemiş ve kurbanların genellikle kadın olduğu bir seri katilin lakabıdır. İşlediği cinayetlerden sonra polisleri arar ve onlara kodlarla dolu şifrelenmiş mesajlar bırakır. Polisler ve iki gazeteci katilin kim olduğunu araştırır. Gerçek olaylara dayanan hikâye seri katilin yakalanmasından çok, bir bulmacanın çözülme çabasını konu alır. Soluksuz süren bir takip ve uyandırdığı merak unsuru ile uzun süresine rağmen, bir şekilde kendini izletmeyi başarır ama Fincher'in sıkı filmlerinin arasına giremez. Ardından *The Curious Case Of Benjamin Button* (*Benjamin Button'un Tuhaf Hikayesi*) gelir. F. Scott Fitzgerald'ın kitabından uyarlanıp, Eric Roth tarafından senaryolaştırılan hikaye, Fincher'in filmografisinin en farklı işlerinden biri olur. Hayatı tersinden, gençleşerek yaşayan bir adamın öyküsünün anlatıldığı film, uzun yıllar sonra Fincher ve Brad Pitt'i tekrar buluşturur. Benjamin'in baştan sona aktarılan ilginç hayatı, gelişim kuramları açısından önemli gözlem imkanları sunar. Gelişim dönemlerini tersine yaşayan bir adamın duygu durumuna, değerlerine, hayat felsefesine, macera dolu hayatına tanık olmamızı sağlar ve alt metninde; "Hayatı ne yönde yaşadığın değil, nasıl yaşadığın önemlidir."

Mesajını güçlü bir şekilde seyirciye verir. Aynı zamanda büyük bir aşk hikayesinin anlatıldığı bu duygu dolu hikaye, 13 dalda Oscar adaylığı alır ve Fincher'in ününe ün katar.

Belki saatler ters çalışsaydı mutlu olabilirdik. En berbat halde doğup, en berbat şekilde ölebilirdik ama yine de bir şeyler yolunda gidebilirdi. Gözlerimizi açtığımız andan, kapattığımız ana kadar dünyayı sevebilirdik. Belki zamanı geri alıp, kaybettiklerimizi getirebilirdik. Evlerimize dönebilirdik. "80 yaşında doğup, yavaş yavaş 18'imize doğru ilerlersek hayat sonsuz bir mutluluk olurdu." Ama olmadı, olmayacak. (The Curious Case Of Benjamin Button)

Bir sonraki sayıda Fincher'in geriye kalan diğer projelerini; *Social Network* (*Sosyal Ağ*), *The Girl With The Dragon Tattoo* (*Ejderha Dövmeli Kız*) ve *Gone Girl* (*Kayıp Kız*) filmlerini inceleyip Fincher yazı dizisini sonlandırmış olacağım. Bir sonraki sayıda görüşmek üzere... Sinemayla kalın.

**AHMET YAŞAR
PSİKOLOJİK DANIŞMAN**

THE WOMB

RAHİM (2010)

Film Künyesi

Tür: Dram, Romantik, Bilim Kurgu | 111' I

Imdb: 6.4

Yönetmen ve Senarist: Benedek Fliegauf

Oyuncular: Eva Green, Matt Smith, Lesley Manville

Sessiz, sakın, dingin bir sahilde geçen film; derin sorularla akıyor insanın zihnine, duygularına dalga dalga. Aşk hikâyesi olarak başlayıp günümüzde bilim kurgu dediğimiz insan klonlamanın etiği hakkında da düşündüren bir yapım.

Dokuz yaşında tanışan iki çocuk Rebecca ve Tommy. Sakin ve durgunluğunun duruluğuyla dikkat çeken Rebecca'ya karşılık; Tommy hareketli, heyecanlı, meraklı bir karaktere sahip. Aralarındaki kuvvetli bağ çocuklukta başlıyor ve Rebecca'nın taşınmasıyla ayrılıkla yüzleşiyorlar. On iki yıl sonra Rebecca'yı tekrar buraya getiren de Tommy'nin vedalaşmaya geleceğini söyleyip gelmemesiyle oluşan yarım kalmışlık oluyor. Buluşmadan sonra yetişkin hallerini tanırken mutlu son tadında geçirdikleri güzel zamanlar sunuluyor seyirciye. Geştalt ise Tommy'nin yıllarca kibrit kutusunda sakladığı salyangozla tamamlanıyor.

-Spoiler içermektedir-

Çevreci aktivist bir grubun üyesi Tommy ile eyleme giderken kenarda dururlar, başka bir araba Tommy'e çarpar ve ölür. Kameranin yerdeki cesedi çarpıcı bir şekilde ekrana yansımasıyla izleyicinin de Rebecca'nın dona kalma hissini

paylaşması sağlanmıştır.

Sevilen birinin ölümüne verilen doğal bir tepki olan yas; kişiye, ölümün şekline, ölen kişiyle ilişkiye bağlı olarak değişebilen bir tepkidir. Rebecca'nın yas tepkilerine bakıldığında ilk aşamada karakteriyle uyumlu şekilde şok ve uyuşma yaşıyor. İnanmama ve inkâra yönelik, yaptıkları birçok şeyi yaparak sevgilisinin yerine de yaşamaya devam ediyor. Arzu etmeyi davranışlarında yoğun bir şekilde gözlemleyebiliyoruz. Kibrit kutusuna baktığında yıllar öncesinden bir notla karşılaşılıyor: *Ne kadar sürerse sürsün seni bekleyeceğim*. Notu okurken yarım kalmışlık kendini tekrarlıyor. Kayıp gerçeğinin kabullenilmesiyle hissedilen çaresizlik, yas tutma sürecinin önemli bir parçasıyken, o günün şartları klonlamayla bir çare sunuyor. Yas süreci tamamlanmadan sevgilisine kavuşma arzusu baskın geliyor ve elinde Tommy'nin annesine uzattığı kâğıtta "Genetik üretim merkezi-mezar açma ve doku örneği alma izni" başlığı görülüyor.

Klonlama sürecinde, Rebecca doğum sürecini yaşayarak sevgilisi olan oğlunu doğuruyor. Oğlunu emzirdiği, büyüdüğünde beraber banyoda çıplak oldukları, çocukken oyun oynarken üstüne çıktığı sahnelerde, aşkım diye konuşmalarında, yetişkinken oynarken karnına yaklaştığı sırada

Rebecca'nın rol karmaşası yaşadığı görülebiliyor. Karşısındaki: dokuz yaşında tanıştığı çocukluk aşkı ve yıllar sonra döndüğünde kaybettiği sevgilisi ile doğurup emzirdiği ve büyüttüğü oğlu arasında kalıyor. Bazen anne bazen sevgili gibi davrandığını ve klon olduğundan haberi olmayan Tommy'nin de bu garipliği hissettiğini görüyoruz. Bu noktada Freud'un oedipus kompleksi (erkek çocuklarının annelerine karşı cinsel arzuda bulunduklarını ifade eden kavram) akla geliyor ve çocuğun da bazı davranışlarında anneye karşı duyduğu arzu gözlemleniyor.

Annesini erken yaşta kaybeden Cemal Süreya'nın, sevgilisine "*beni öp, sonra doğur beni*" dizeleri filmde gerçek anlamda yaşanıyor. Rebecca'nın Tommy ile ilişkisinde sen nereye ben oraya düşüncesiyle yetişkinlikte saplantılı bağlandığı görülüyor.

Film klonlamaya verilecek iki tepkiyi net bir şekilde sunuyor: Hayatın bize verdiklerini, aldıklarını kabullenme gerçeği ve hayatın yine bize klonlama fırsatını da sunmuş olduğu ikilemi. Rebecca sevdiğiyle yarım kalmışlığı ve varoluşuna olan özlemiyle bu fırsatı arzuluyor. Dünyada tek ve biricik çocuğunu doğuran anneninse, oğlunu başkasının tekrar doğurmasına karşılık ilkel bir tepkiyle karşı çıksa da, var olmaya devam etmesi düşüncesi kabul etmesini sağlıyor.

Toplunun klonlamaya karşı bakışı Rebecca'nın velilerle ilişkisinde görülüyor. Klon bir çocuğu bilmeden evine davet etmesi üzerine diğer anneler tarafından adeta sorgulanıyor. Tommy'nin klon olduğunu öğrenildiğinde doğum günü partisine kimse gelmiyor ve Rebecca öfkeyle sosyal kabul görmeyeceği gerçeğiyle yüzleşip sevgilisinin evinde inziva bir hayat yaşamaya karar veriyor. Sahil kenarındaki ev ve deniz de, rahmin içindeki cenini andırıyor.

“Okyanuslarda, dağlarda, bulutlarda milyonlarca yıldır kopmuş kar fırtınalarını hayal et. Milyarlarca kar tanesi gökten düşmüş ve hepsi birbirinden farklı. Aynı bizim gibi aslında.”

Rebecca'nın sevgilisinin ölümüne sebep olmasından duyduğu suçlulukla, onu tekrar dünyada var ederek bu duyguyu yok etmek ister. Burada oluşan sorunsal, genetik aynılıkla fiziksel olarak aynı kişi dünyaya gelse ve kişilik olarak benzer özellikleri olsa da, asla aynı kişi olmayacağı gerçeğidir. Bu varoluşsal sorgulama sevgili olan Tommy'nin annesinin klon oğlunu görmesiyle tetiklenir. Klon olduğu gerçeğini öğrenen Tommy'nin “sen kimsin(kendisini var eden annesine), ben kimim, bu hayatla ne yapacağım” sorularında varoluşsal sancılar görülebiliyor. Filmin son sahnesinde yaşanan cinsel ilişkide Rebecca sevgilisiyle yıllardır sakladığı bekâretini kaybediyor. Tommy açısından varoluşunu sorguladığı anda, varlığından sorumlu kadına sevgilisi rolünde isteğini yerine getirmekten ibaret.

Womb filmiyle benzer bir temaya sahip *Black Mirror* dizisi, *Be Right Back* / *Hemen Döneceğim* (2. Sezon, 1. Bölümü) bölümünde: Teknolojik olarak geliştirilen bir yazılım, bir kişinin Facebook güncellemelerini, tweetlerini, açık olarak yapılan her şeyi tarayarak onu taklit ediyor. Dizide kocasını kaybeden Martha yas sürecinde tavsiye üzerine yazılımı kullanmaya başlıyor. Bu durumu herkesten saklayıp evinde inzivaya çekiliyor, sosyal geri çekilme yaşıyor. Çünkü iki karakter de normlara karşı olduğunun bilincinde. Yazılım tam olarak kocası gibi davranmadığında, komut beklediğinde Martha'da öfke tepkisi; Rebecca'da oğlunda sevgilisini bulamadıkça hayal kırıklığıyla içe çekilme görülüyor. Temas biçimlerinden kendine döndürme tepkisi Rebecca'nın kendine sarılmasından anlaşılıyor. “Sen zaten sen değilsin değil mi? Sen kendinin bazı kırpıntılarıydın. Bir geçmişin falan yok. Sen, onun düşünmeden sergilediği bazı şeylerin bir temsilisin sadece ve bu yeterli değil.” Bu cümlelerle Martha kaybını kabullenirken, Rebecca bu çaresizliği sevgilisi gördüğü oğlu evde, yan odada başka bir kadınla birlikte olurken yaşıyor. Martha kocasıyla özdeşim kurduğu insan formundaki yazılımı yok etmek isterken, kocasını tekrar kaybetme noktasına gelir ve bunu yapamadığı için çatı katına kaldırır. Rebecca ise sevgilisiyle yakınlaşmak isteğine karşılık alamadıkça aslında onu bir daha kaybeder, oğlu da evi terk ederken teşekkürler Rebecca diyerek gider. Sevgilisi ve oğlu giderken iki kişinin kaybı, kabullenişinin buruk rahatlığı yüzünden okunur.

SEHİLE KURT
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

ZOR BİR AİLEDE BÜYÜMEK

Kitap Künyesi

Yazarın Adı: Susan FORWARD, Craig BUCK

Çeviren: Ahu TERZİ

Yayınevi: İletişim Yayınevi

Basım Yeri ve Tarihi: İstanbul, 2011

Sayfa Sayısı: 327

Kitap, “Toksik Aileler” ve “Hayatınızı Geri Kazanmanın Yolları” olarak iki kısımdan ve bu kısımları oluşturan çeşitli bölümlerden oluşuyor. Kimdir bu toksik anne babalar ve neden toksik deniliyor? Toksik aileler; yetersizler, kontrolcüler, alkolikler ve sözel/fiziksel/cinsel tacizcilerden oluşuyor. “Toksik” denmesinin nedeni ise yazar ne zaman bu aileleri tanımlamak istese aklına toksin kelimesinin gelmesi. Bu aileler de toksin içeren maddeler gibi çocuğa zarar veriyor ve çocuk büyüdükçe hasar da onunla büyüyor, yayılıyor.

Yetersiz modeldeki ebeveynler çocuğun fiziksel, duygusal ihtiyaçlarını ihmal ediyorlar, öyle ki kendilerine bile bak(a)mıyorlar. Koşması, oynaması, arkadaş edinmesi gereken çocuk ise anne babasının sorumluluklarını kendi üzerine alıyor, kendini mecbur hissediyor çünkü o kişi anne baba değilse benim diye düşünüyor ve başarısız oluyor. Sonuçta kaçımız 5-6 yaşlarındayken market alışverişi, pilav, temizlik, tamir gibi işleri muntazam yapıyorduk ki? Çocuk bu başarısızlığı yetersizlik olarak içselleştiriyor. Yetişkinlikte iş ve ilişkilerde en ufak bir sorunda yetersizlik kendini gösteriyor. Küçüklükten gelen aşırı sorumluluk hissiyle iki kat fazla çaba ile telafiye uğraşıyor.

Kontrolcü aileler çeşitli bahanelerle çocuğun her eylemine müdahalede bulunuyor. Bunun altında ihtiyaç duyulmama korkusu, çocuklar evden ayrılınca hissedilen boşluğun önüne geçebilmek yattıyor. Erikson’ın özerkliğe karşı kuşku evresinden hatırlayacağımız gibi bağımsızlığı engellenen çocuk yetişkinlikte bağımlı bir kişilik

Susan Forward
Craig Buck

Zor Bir Ailede Büyüme

Geçmiş
onarmanın ve
hayatını geri
kazanmanın
yolları

geliştiriyor, ailesi olmadan bir şeye karar vermekte zorlanıyor, hatta kendi düşüncelerinin değersiz olduğuna inanıyor. Özgürce hareket etmeye çalışan ise ailesi tarafından demoralize ediliyor, işi berbat edeceği algısı oluşturuluyor.

Alkolik ailelerde alkol sorunu genellikle görmezden geliniyor, bahane sunuluyor: “Birkaç kadeh yuvarladım.” Bu ortamdaki çocuk duygularını bastırdığı ve anne babanın sevgisi acı, hayal kırıklığı demek olduğundan yetişkinlikte yakın ilişkiler kuramıyor. Duygularını ifade edememe ve öteden gelen güven problemi kendini gösteriyor. Anne babanıza bile güvenemiyorken kime güvenebilirsiniz değil mi? Ayrıca, alkolik ebeveynlerin çocukları gelecekte dörtte bir oranında alkolik oluyor. Küçükken ebeveynle bağ kurabilmek adına alkole eşlik eden bireyler için bu ilerde alışkanlığa dönüşebiliyor ya da problem çözme yöntemleri sadece alkolü işaret ediyor. Bir diğer faktör ise bağımlılığın genetik yapıdan kaynaklandığı yönünde.

Fiziksel taciz uygulayan ebeveynlerde itki kontrolü olmadığı görülüyor. Şiddetin çocuk terbiyesinde önemli bir rolü olduğunu düşünüyorlar ve “Kızını dövmezen dizini döver.” atasözünü savunur şekilde hareket ediyorlar. Zaten bu anne babalar da çocukluklarında dayak yiyor. Şiddete maruz kalan çocuk korkusunu yetişkin ilişkilerine taşıyor ve sorunlarla karşılaşılıyor.

Sözel taciz fazla önemsenmeyebiliyor fakat bir mağdura ait şu sözler derin bir hasar oluşturabileceğini gözler önüne seriyor: “Fiziksel

ve sözel taciz arasında bir seçim yapmak zorunda kalsaydım, dayak yemeyi tercih ederdim. En azından dayanın izleri belli olurdu. Yediğim hakaretler sadece beni çıldırtmakla kalıyor. Yaraları görünmüyor. Çürükler, sürekli aşağılanmanın oluşturduğu yaralardan daha çabuk iyileşiyor.” Peki ebeveynleri, çocuklarını aşağılamaya iten ne? Çocuğun sözde iyiliği. Şimdiden bu sözlere maruz kalmalı ki ileride güçlü olsun. Fakat çocuk yetersizlik hissediyor ve düşük bir özgüven geliştiriyor. Başarılarında bile kendinden emin olamıyor çünkü aile hiç memnun olmuyor.

Çocuk ile ebeveyn arasındaki güven duygusunu yerle bir eden, çocuğun masumiyetini hedef alan bir olgu: Ensest. Ensesti sadece cinsel birleşme bağlamında ele almamak gerekiyor. Dokunmak, uygunsuz haldeyken gözetlemek de psikolojik ensest olarak nitelendiriliyor. Saygın, eğitilmiş, alkolik, dindar ve düşük gelirli gibi her tür ailede rastlanıyor. Cinsel mahrumiyetten dolayı gerçekleştirilmiyor, hatta bu ebeveynlerden birçoğunun sağlıklı bir cinsel hayatı var. Bu duruma maruz kalan çocuk ensestçi ebeveynin tehditlerinden, kimsenin ona inanmayacağından korkuyor ve olanlardan kendini sorumlu tutarak sessiz kalıyor. Yetişkinlikte biriyle yakınlık kurduğunda her şey geçmiş hatırlatıyor, kendini herkes tarafından iğrenilen biri gibi hissediyor.

Kitabın ikinci kısmında bizi yıpratıcı, olmak istediğimiz kişi olmamızı engelleyen şeyleri değiştirebilme konusunda teknikler ve stratejiler yer alıyor. Öncelikli konu; “İlk başta anne babamı affetmem mi gerekiyor?” Tedaviye affetmeyle başlamanın olumlu bir etkisi olmuyor, olsa bile çok az ve kısa süreliğine oluyor, sonrasında yoğun bir depresyon ve anksiyete baş gösteriyor. Nedeni suçu bağışlamanın inkar anlamına gelmesi: “Seni affediyorum, yaşadıklarımın pek de önemli olmadığına inanabilirim.” Burada önemli olan affetmenin, tedavinin sonunda, duygusal katarsisin ardından ele alınması gerektiği yönünde. İyileşme sürecinde ailemize ne kadar bağımlı olduğumuzun da farkında olmamız gerekiyor. Bu, BDT’den hatırlayacağımız üzere düşünce, duygu ve davranışlarımızın

farkındalığından geçiyor. Düşüncelerimiz duygularımıza yön veriyor, bu ikisini davranış olarak kendini gösteriyor. Farkındalık, alıştırma ve uygulamalarla bağımlılığı kırmak mümkün.

Değişimin bir diğer öncüsü ise yüzleşme. Anne-babamızın geçmişte bize yaşattıklarını, hissettiklerimizi, hayatımızı nasıl etkilediğini ve şimdiki beklentilerimizi onlara ifade etmek. Teoride kolay, pratikte zor fakat gerekli. Bunu aile için değil kendimiz için yapmak, küçüklüğümüzden beri de içimizde biriken bitirilmemiş işimizi tamamlamak. Fiziksel tehdit durumlarında, mesafeler varsa, ebeveyn vefat ettiyse yüzleşme mektup yoluyla da yapılabilir. Anında dönütü geçersiz kılarsa da söyleyeceklerimizi daha eksiksiz, organize ifade edebilmeyi sağlıyor. En az yüz yüze iletişim kadar da iyileştirici olduğu görülüyor. Dönüt olarak ise inkâra, suçlamalara maruz kalmak çok olası o yüzden hazırlıklı olmak ve yaşananların sorumluluğunun bizde olmadığını bilincinde olmak gerekiyor. Aksi takdirde tekrardan suçu yüklenmemiz muhtemel. Nasıl bir dönüt alırsak alalım yüzleşme bizim için değişimin somut göstergesi demek. Çünkü tedavi sürecinde düşünce ve duygularımızda düzenlemeye gidiyoruz ve yüzleşme yoluyla davranışlara döküyoruz. Zaten amaç toksik ebeveyni değiştirmek değil ve bu hayatta bir kişiyi değiştirebiliriz, o da kendimiz...

Olaylar; Forward’ın tedavilerinden ve sunduğu radyo programlarından kesitlerle çarpıcı bir şekilde dile getiriliyor ve çıkmazda ya da gerçekdışı gibi görünen meselelerin bile çözüme kavuştuğu görülüyor. Bir yerde gördüğüm “Okuduktan sonra aynı kalamayacağınız kitap.” yorumunun etkisiyle başladığım bu kitap, içinde geçen durumlara yönelik farklı bakış açıları kazanmamı sağladı ve şok, üzüntü, şaşkınlık, öfke gibi duyguları hissettirdi, benim aldığım verimi sizlerin de alacağını umuyorum, iyi okumalar.

MELİKE GÜMÜŞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

RESİMLERİYLE ÇOCUK – RESİMLERİYLE ÇOCUĞU TANIMA

Kitap Künyesi

Kitabın Yazarı: Prof. Dr. Haluk YAVUZER

Kitabın Yayınevi: Remzi Yayınevi

Kitabın Sayfa Sayısı: 180

Haluk YAVUZER'in kim olduğundan bahsederek yazıma başlamak istiyorum. Haluk hoca 1961-1965 yılları arasında İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Pedagoji Bölümünde okumuş, mezun olmuş aynı bölümde doktora yapmıştır. Doktora eğitiminden sonra Londra Üniversitesinde Çocuk Psikolojisi ve Eğitimi ile Çocuk Suçluluğu konusunda incelemeler yapmıştır. Haluk Yavuzer 1989 yılından itibaren faaliyete geçen ve anne-baba eğitimini amaçlayan Ana-Baba Okullarının kurucusudur.

Resimleriyle çocuk kitabının öncelikle çok beğendiğim sade, anlaşılır ve etkileyici dilinden bahsetmek istiyorum. Yazar herkesin okuması için uygun ve okuyan herkesin sevebileceği bir üslup kullanmıştır. Sadece üslup olarak değil içerik olarak da sevicek ve dikkat çekecek bir konu seçmiştir. Tıpkı benim gibi herkesin zevk alarak okuyacağını düşündüğüm bu kitabın yazarı, “kitabını ele alırken, çocukla iletişim kurmadaki güçlükleri aşmak için bizlere yardımcı olmayı hedeflediğini” söylemektedir. Bizlere çocukların çizdiği resimleri, çocuğun dış dünyayı algılayışını, düşünce biçimini, figür seçmede rol oynayan kültürel ve sosyal becerilerini değerlendirme açısından yorumlamayı öğretmektedir.

Yazar kitabı okurken hiç

unutmamamız gereken bir durum olarak resmi salt hali ile ele almama uyarısını bize sıkça yapmaktadır. Resimlere bakarak kitaptaki örnekler gibi birebir yorum yapmak hiç sağlıklı olmayacaktır. Zekâ, yaş, kişilik, çevre gibi birçok faktörün bu değerlendirme sürecine katılması gerektiğini hatırlatıyor. Prof. Dr. Haluk YAVUZER kitabı iki bölümde ele alıyor. Birinci bölümde; çocuk resimlerine kuramsal yaklaşımlardan söz ederken, ikinci bölümde; zekâ, kişilik ve yakın çevre özelliklerine göre çocuk resimlerinin değerlendirmesinden bahsetmektedir.

İlk bölümde; belli bir kas olgunluğuna erişen her çocuğun kâğıt üzerinde çizimlerde bulunmasının gelişimsel bir süreç olduğundan bahsedilmektedir. Buradan resmin yorumlanmasında gelişimsel süreçlerin ve yaşın önemini anlamaktayız. Çocuğun çizim serüvenini incelerken beş ayrı dönemden bahsediyor ve bu dönemlerin her birinde rengin algısı, mekân şeması, figürlerdeki gelişim gibi temel özellikleri açıklıyor. Çocuğun genel kendini ifade ediş tarzını, yaşla beraber bu ifade ediş ve algılayıştaki temel farklılıkları göz önüne seren Haluk hocamız, resmin gizemli dünyasının kapılarını bize aralarken aynı zamanda sağlam bir temel de atmaktadır.

Beni çok heyecanlandıran ve çok büyük bir hassasiyetle okunması gerektiğini düşündüğüm

RESİM 1

bu kitabı sizlere anlatırken kitaptaki örneklerden biri üzerinden çocukların resimlerle kendini nasıl açtığını ve nasıl büyülmüş bir ifade kullandığını göstermek istiyorum. Resim 1 ve resim 2 de öğrencilere öğretmen çizimleri söylendiğinde (bir öğretmen çiz tekniği), çizimlerdeki farklılıktan öğretmenleri ile olan ilişkisini nasıl da ortaya koydukları görülmektedir.

Çocukların çizdiği resimlerde verdikleri detayların anlattıklarını öğrendikçe birçok durumu daha farklı yorumlamaya başladım. Örneğin resimlerde çok büyük kafa ya da çok küçük kafa kullanılması çocuğun kendini zihinsel bakımdan yetersiz görmesine işaret etmektedir. Çok büyük kafa kullanan çocuklar çok başarılı ve yetenekli olmak için arzu ve heves duymaktadırlar.

Bunun yanı sıra kâğıdı kullanış biçimi çocuğun benlik kavramını yorumlamada büyük bir araçtır. Kâğıdın tümünü kullanan ve büyük çizimler çizen çocuklar iç kontrolü zayıf, saldırgan çocuklar olabilmektedir. Bununla birlikte güç kazanmak isteyen ve çekingen olan çocuklar bu güç kazanma isteklerini kalın belirgin ve büyük çizimlerle ifade edebilmektedir. Kâğıdın küçük bir kısmını kullanarak, ince ve belirsiz çizimler ile çizimini tamamlayan çocuklar benlik kavramı zayıf çocuklardır. Ender olarak saldırgan olup zayıf benlik algısına sahip çocuklar da bu şekilde kendini ifade edebilmektedirler.

Çocuğun iletişim kurma tarzını, anne baba tutumunu, kardeş ilişkilerini varsa kaybettiği yakınlarına ilişkin algılarını, güvensizliğini, okul ile ilgili tutumunu, baskı gören çocukların sorun yaşadığı alanları, sağlık sorunlarını, zihinsel olarak üstün ve geride olma durumunu ve bunun gibi birçok durumu analiz edeceğimiz yorumlama becerisini edinmek için benim muhteşem bulduğum bu kitap bir çocuğu anlamak için bize benzersiz bir yol göstermektedir.

Çocuk resimlerinin çocukça olacağını ve değerlendirmek için çocukların zihinsel düzeyine inmemiz gerektiğini vurgulayan Haluk Yavuzer resimlerde saflık ve çocuksuluğun bu resimlere ilişkin özel bir estetiği olduğunu vurgulamaktadır.

Kitaba ilişkin kişisel izlenimim

Beni büyüleyen konusu ve yalın dili ile çok beğendiğim bu kitaptan bahsettiğim yazıma Haluk hocamızın bir sözü ile son vermek istiyorum:

“Çocuk, resim yoluyla dünyayı bize, kendi açısından ve en kestirme yoldan, özentisiz ve yalın bir anlayışla verir.”

İREM AYDIN
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
ADAY PSİKOLOJİK DANIŞMAN

RESİM 2

DUYGULAR SÖZLÜĞÜ

Kitap Künyesi

Yazarın Adı: Tiffany W. SMITH

Çeviren: Hale Şirin

Basım Yeri ve Tarihi: İstanbul, Haziran, 2018

Sayfa Sayısı: 310

154 duygunun açıklandığı bu kitapta yazar, bu duygulara yer vermeden önce giriş niteliğinde sayılabilecek bazı bilgiler aktarmaktadır. Duyguların tarihi, kökeni, biyolojik etkileri, kültür ile arasındaki ilişkisine dair açıklamalar sunmaktadır. Kitapta kültür-duygu ilişkisinin çokça geçmesi bakımından ilk alıntının da bu konuya ilişkin olmasının yerinde olduğunu düşünüyorum;

“Duygu nedir?” sorusunun cevabı sadece biyolojide ya da psikolojik tarihimizde yatmıyor. Hislerimiz içinde yaşadığımız kültürün beklentileriyle ve düşünceleriyle örülüyor. Nefret, kırgınlık ya da arzu bizim en yabani, en hayvani yanlarımızdan geliyor gibi görülebilir. Ancak bu duygular aynı zamanda bizi düpedüz insan yapan şeyler tarafından da tetiklenebiliyor: kullandığımız dilden ve bedenlerimizi anlamak için kullandığımız kavramlardan, dini inançlarımız ve ahlaki yargılarımızdan, modadan hatta zamanımızın siyasi ve ekonomik koşullarından...”.

Bunların yanında duyguların evrensel boyutu üzerinde durulmakta ve bir duygu dünyanın her yerinde aynı biçim ve özellikleri ile yaşanıyor mu sorusuna cevap aranmaktadır. Devamında söz konusu 154 duygu alfabetik sıraya göre açıklanmaktadır. Bu duygular korku, mutluluk, üzüntü gibi temel ve aşina olduğumuz duyguların yanı sıra *awumbuk*, *öfori*, *mudita* gibi daha önce hiç duymadığımız duygulardan oluşuyor. Okuduğunuz zaman bu da mı duyuyum diye şaşırmanız muhtemel... Nitekim resmiyet, beklenti, nostalji gibi durumlar da duygu olarak ele alınmıştır. Her ne kadar kitabın ismi

Duygular Sözlüğü olsa da kitap, salt bir sözlük niteliğinde değildir. En azından aklımıza gelen ilk anlamıyla değil. Çünkü duygular bazen bir edebi metinden, bazen küçük bir hikâyeden, bazen de geçmişte yaşanmış bir olaydan yola çıkılarak anlatılmaktadır. Yazarın akademik kariyerine başlamadan önce tiyatro yönetmenliği yapmış olması bu tarzda yazmasına katkı sağladığı görülmektedir.

Açıklanan bazı duygular anlık diyebileceğimiz duruma özgü iken bazıları da hayatımızın büyük bir parçasını etkileyebilmektedir.

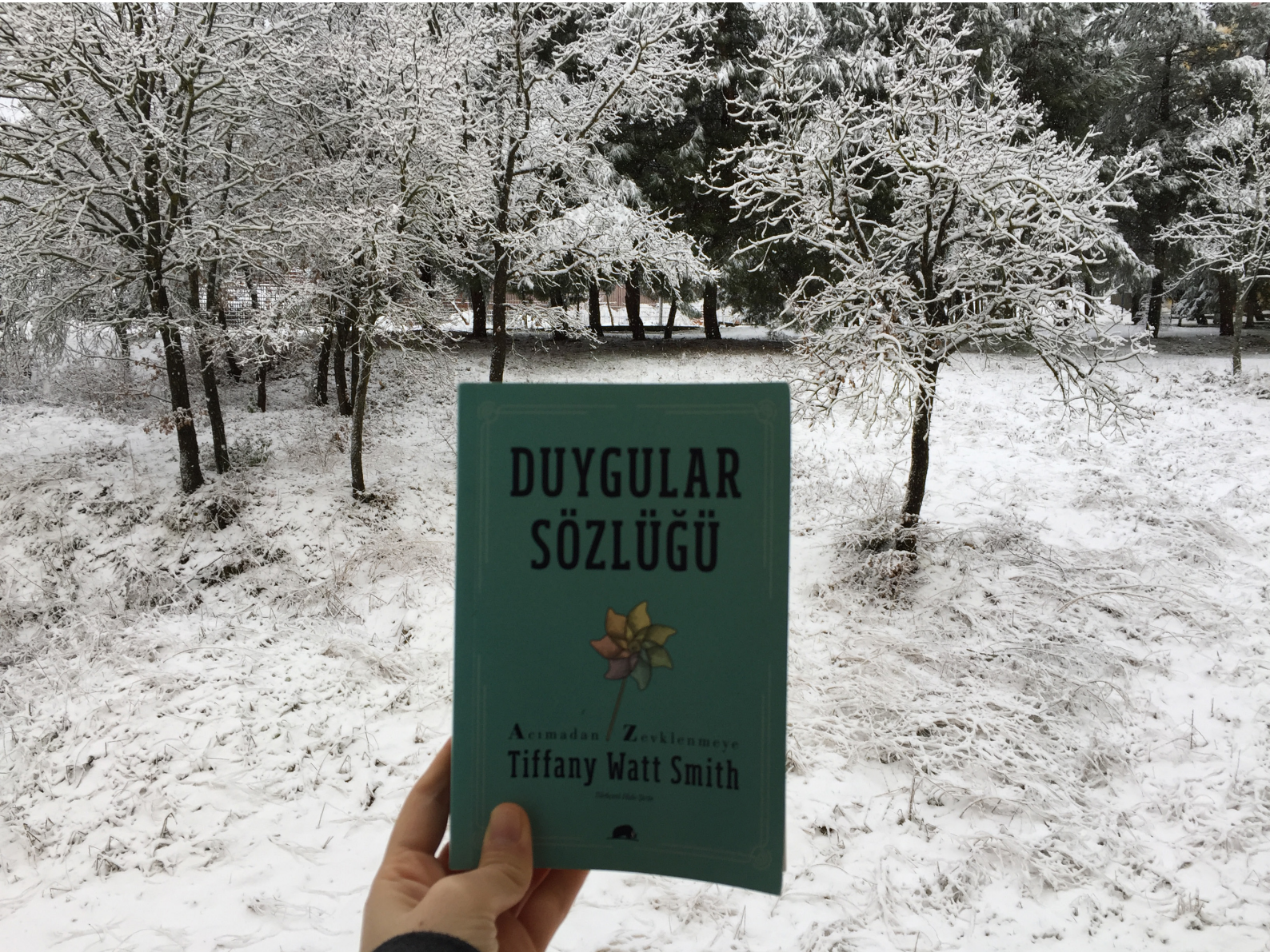
Örneğin *ılnx* diye adlandırılan duygu elindeki bir deste kâğıdı pencereden atmanın verdiği küçük bir keyfi ifade ediyor. Ya da *awumbuk* denilen diğer duygu ise misafirler gittikten sonra yaşanan hissi açıklıyor:

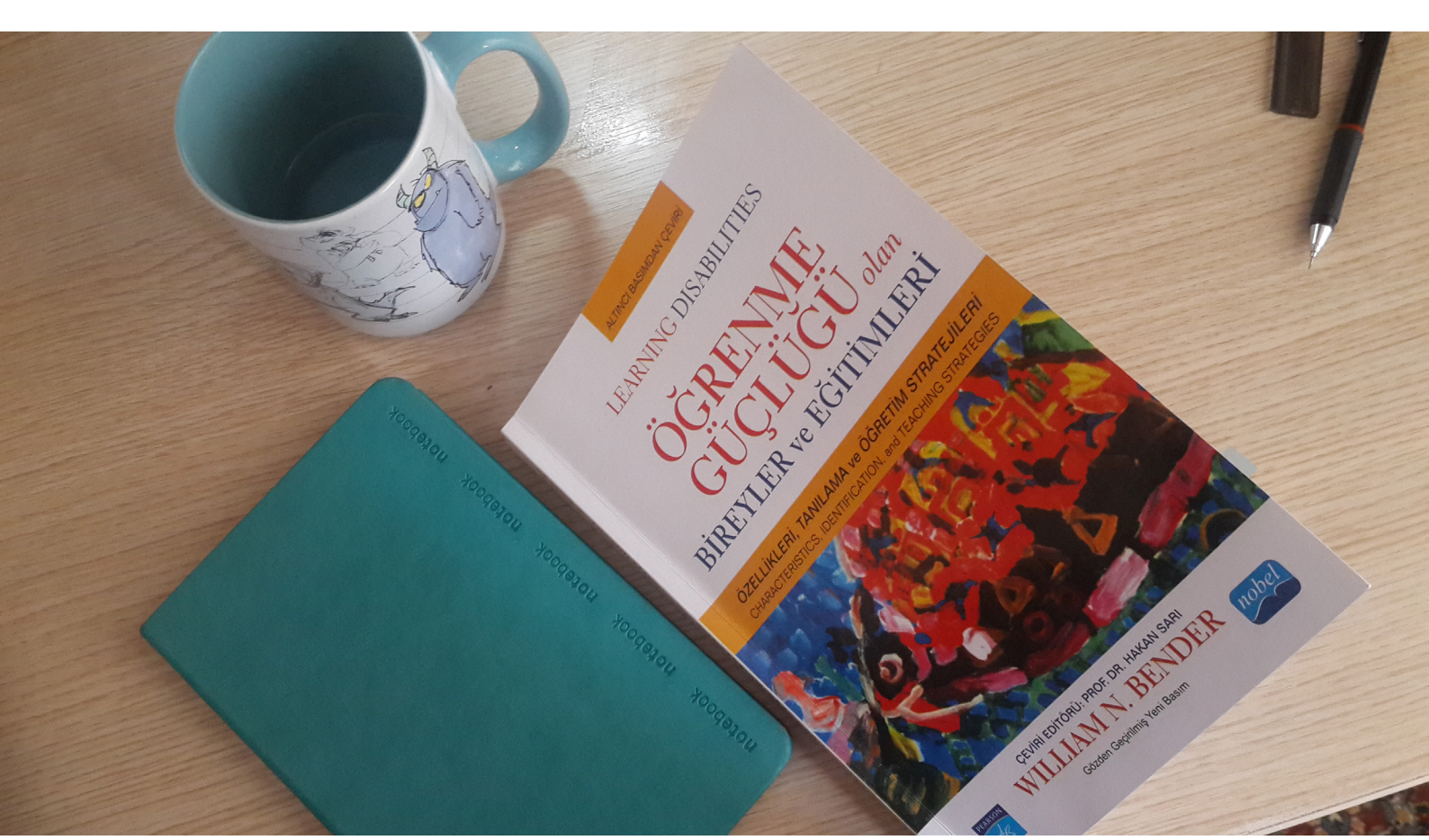
“Misafirler gittikten sonra bir boşluk çöküyor. Duvarlar yankı yapıyor. Onlar varken çok sıkışık görünen yer şimdi garip bir şekilde geniş geliyor. Bir miktar rahatlamayla beraber şimdi sanki bir sis çöküyor ve her şey biraz anlamsız görünüyor...”

Yazarın kitaba ilişkin kişisel izlenimleri:

Böylelikle daha önce hiç duymadığımız birçok duyguyu keşfetmiş oluyoruz. Duyguların insan hayatındaki yeri yadsınamayacak kadar önemli olmasının yanı sıra ruh sağlığı alanında çalışacak olan kişiler için de bir o kadar önem arz etmektedir. Bundan ötürü duygu repertuarımızı geniş tuttuğumuz ölçüde insanları daha iyi anlamamız ve tanımamız kaçınılmaz olacaktır. Keyifli okumalar dilerim...

ZEHRA FİDAN
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
ADAY PSİKOLOJİK DANIŞMAN

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLER VE EĞİTİMLERİ

Kitap Künyesi

Yazar Adı: William N. BENDER

Çeviri Editörü: Prof. Dr. Hakan SARI

Yayınevi: Nobel Yayınevi

Yayınlanma Tarihi: Ekim 2016

Baskı: 4.Baskı

Sayfa Sayısı: 438

Öğrenme güçlükleri PDR alanında olan kişiler için oldukça tanınmış bir konu olmakla birlikte günümüzde birçok ebeveynin de aşına olmak durumunda kaldığı bir konudur. Özellikle öğrenme güçlüğü olan bireylerin eğitimi konusunda tam olarak yapılandırılmış bir eğitim programına sahip olmadığımız bilinmektedir. Bu bireyler genelde fark edilmiyorlar veya sorunsuz başarıya odaklı eğitim sistemi içerisinde başarısız olarak nitelendirilerek kaybolup gitmektedirler. *Öğrenme güçlüklerini bireysel farklılık olarak kabul edebilmek, bireysel farklılıklara uygun ve fırsat eşitliğine dayalı bir eğitimi de beraberinde getirecektir.* Bu tarz bir eğitim ise öğrenme güçlükleri olan bireylerin özelliklerini iyi bilen, onları tanıyan ve uygun öğretim stratejilerini kullanabilen eğitimcilerle mümkündür. Bu yazıda analizini yapacağımız kitap, William Bender'ın *Öğrenme Güçlükleri Olan Bireyler ve Eğitimi* isimli kitabı. Bu kitap, Türkçe literatürde öğrenme güçlükleri olan bireylerin eğitimi ile ilgili sınırlı kaynaklar arasındaki en seçkin kitaplardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ailelerin, eğitimcilerin, psikolojik danışmanların ve eğitim alanı ile ilgilenen kişilerin faydalanabileceği temel bir eserdir.

Kitap 14 bölümden oluşmaktadır. Öğrenme Güçlüklerinin tanımı ve tanınması ile başlayan

kitap alandaki uzmanlara tanılama yapmak için yol göstermektedir. 3., 4. ve 6. bölümlerde ise öğrenme güçlüğü olan bireylerin bilişsel, dilsel, sosyal ve kişilik özelliklerinde bahsedilmektedir. Öğrenme güçlüklerinin çoğunlukla bilindiği gibi okuma, yazma veya aritmetik becerilerden ibaret olmadığını gösteren bu bölümler birçok doyurucu bilgiyi içermektedir. Kitapta aynı zamanda matematikte öğrenme özellikleri, sınıfta öğrenme güçlüğü olan öğrenciler, öğrenme güçlüğü olanlar için teknoloji ve öğrenme güçlüğü olan yetişkinler gibi bölümler de bulunmaktadır.

Alanda ismi çokça duyulmuş uzmanların bölüm editörlüklerini üstlendiği kitabın titizlikle hazırlandığı görülmektedir. Her bölümün başında anahtar sözcükler ve bölüme giriş yer almaktadır. Bir makale düzeninde tasarlanmış bölümler sayesinde kitap düzenli bir yapıya bürünmüştür. Sayfalarda yer alan ek bilgi kutuları ile kimi

kavramlar açıklanmış, etkinlik önerilerine ve tavsiyelere yer verilmiştir. Bu tavsiyeler hafıza, dikkat, sosyal gelişim gibi alanlarda her çocuk için faydalanılabilecek etkinlik önerileridir. Bu yüzden her ebeveyn çocuğunun gelişimi için bu etkinliklerden faydalanabilmektedirler. Öğretmenler de sınıflarında kullanabilecekleri birçok öğrenme stratejisini kitapta bulabilmektedirler.

Kitapta üstün yetenekli öğrenme güçlükleri olan bireyler gibi literatürde araştırma açığı bulunan pek çok konuya da yer verilmiştir. *Bu bağlamda kitap, psikolojik danışman adaylarının ve psikolojik danışmanların literatürdeki bu eksiklikleri farkedebilmeleri ve alan uzmanlarının bu alanlarda çalışmalar yürütmek için fikir edinebilmelerini sağlamaktadır.*

Yazarın kitaba ilişkin kişisel izlenimleri:

Kitaba ilişkin kişisel izlenimlerime gelecek olursak, kitabın alana en önemli katkısı öğrenme güçlüğü olan bireylerle ilgili birçok konuyu bir arada ele almış olmasıdır. İncelemesini bu denli ayrıntılı ve düzenli bir araya getirilmiş bölümlerden oluşan bu kitabın alandaki herkesin faydalanabileceği bir kaynak olduğunu düşünüyorum. Öğretmenlerin ve ailelerin faydalanabilecekleri birçok bölüm de kitapta mevcuttur. Kullanılan dil anahtar kavramların açıklanmış olması ile anlaşılır düzeydedir. Fazlaca kullanılan grafikler de anlaşılabilirliği arttırmıştır. Bu sayımızda incelediğimiz kitabımız, konu ile ilgili kuramsal ve uygulamaya dönük bilgileri içeren verimli bir kaynak olarak nitelendirilebilir.

Faydalanılması dileğiyle.

SİBEL UYANIK
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
ADAY PSİKOLOJİK DANIŞMAN

ÇEVİRİ EDITÖRÜ: DOÇ. DR. HAKAN SARI
WILLIAM N. BENDER

Gözden Geçirilmiş Yeni Basım

Oyunun

İncelemesi:

Oyun; bir kadın ile bir erkeğin parkta tesadüfi buluşmalarıyla başlamaktadır. Nitekim kadın, erkekten sigarasını yakmak amacıyla kibrit istemektedir. Kadını görür görmez ondan etkilenen erkeğe kendini üstün göstermek adına davranışlar sergilemeye başlamaktadır. Bu

noktadan hareketle oyunun tüm diyalogları da göz önünde bulundurulursa erkeğin hazzı erteleme konusunda büyük sıkıntılar yaşadığı gözlemlenmektedir. Yani oyunda erkeğin Sigmund Freud'un yapısal kuramında belirtmiş olduğu id, ego, süperego kavramlarından id'yle hareket ettiği görülebilmektedir. Nitekim hayatında kendi ihtiyaçlarının önemli olduğunu düşünerek yalanlara başvurusu da bu durumu bizlere göstermektedir. Kadın ise oyun boyunca çoğu şeyi kabullenmiş izlenimini vermektedir. Bu noktada en büyük etmen sevgi eksikliği çekmesidir diyebiliriz. Çocukluk yaşantısında babasından görmediği ilgiyi ve sevgiyi bir erkek tarafından görmek onu gerçek anlamda iyi

BANKTA İKİ KİŞİ

Yazar: Alexander GELMAN

Çeviren: Belgi PAKSOY

Yönetmen: E. Erdinç DOĞAN

Oyuncular: A. Berna KONUR, İsmet NUMANOĞLU

Oyun Süresi: 1 saat 45 Dakika (2 Perde)

Sahne Yeri: Ankara Devlet Tiyatrosu

Oyunun Özeti:

Bir kadın ve bir erkek... Parkta tuhaf bir karşılaşma... Bankta, yer yer ilginç diyaloglar... Erkek, hayal gücünün de yardımıyla ardı ardına yalan söylemeye alışmış. Kadın bir o kadar yalan söylemeye hazır. Erkeklerin saatler içinde sönecek heyecanlı istekleri söz konusu. Kadın çoğu şeyi kabullenmiş. Kendine bir hayat arkadaşı arıyor. Kadın, kocasından boşanmış. Erkek boşanmış, boşanmak istiyor, yok yok şey boşanmış ama resmiyette boşanmamış ama erkek boşanmamış filan da değil. Karışık işler yani sizin anlayacağınız. Ben mesela durumu hala anlayabilmiş değilim. :) Kısacası oyun; trajikomik aşk arayışları... Bundan sonrası... Eee, hayat işte canım...

hissettirmiştir. Davranışlarıyla erkeğe bu durumu belli etmese de içten içe erkeğe bağlandığını seyircilere hissettirmiştir. Erkek ve kadın birbirlerini tanımak amacıyla sohbet ettikçe ilişkilerinde nasıl bir bağlanma çeşitlerine sahip olduklarını da bizlere sunmuşlardır. Bartholomew ve Horowitz'in araştırmaları ışığında yetişkinler için sundukları güvenli, saplantılı, kayıtsız, korkulu bağlanma stillerinden adamın kayıtsız bağlanma stiline; kadının ise saplantılı bağlanma stiline sahip olduğu belirtilebilir. Erkeğin kendini çok değerli görmesi, diğer insanları çoğunlukla kötü olarak değerlendirmesi, insanların tehlikeli olmasından ötürü reddedileceği ya da zarar göreceği korkusuyla insanlara bağlanamaması kayıtsız bağlanma stiline sahip olduğunu bizlere sunmaktadır. Yine aynı şekilde kadının, kendinden ziyade başkalarına güvenerek hareket etmesi, yalnızlığa karşı tahammülünün olmaması, sevdiği insanın hep yanında olmasını istemesi ve bu duruma bağlı olarak insanlara eziyet ederek erkekle birlikte vakit geçirmesi saplantılı bağlanma stiline sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca erkeğe karşı bir ilgili görünüp birden duygu durumunu değiştirerek ilgisiz görünmesi de bu durumu desteklemektedir.

Oyun genel hatlarıyla incelendiğinde ise diyaloglar arasında önemli derecede bilişsel çarpıtmaların (aşırı genelleme, zihin okuma, filtreleme, facialaştırma) olduğu gözlemlenebilir. Erkeğin de, kadının da sık sık başvurduğu yalan ifadeler, olayı ya da durumu rasyonelleştirme

çabaları yine Sigmund Freud'un öne sürdüğü ego savunma mekanizmalarından "mantığa bürüme" davranışını bizlere göstermektedir. Oyunda geçen diyalogların üzerine odaklanıldığında da görülmektedir ki sahnedeki çiftin patolojik ilişkileri çocukluk yaşantılarında göremedikleri ilgiden ve yaşayamadıkları sevgiden kaynaklanmaktadır. Bu yüzden Freud'un da belirttiği gibi insanın kişiliğinin gelişiminde çocukluk yaşantısındaki ilk beş yıl çok önemlidir. Sonuç olarak geçmiş yaşantılarından beri süregelen, bitmemiş işleri bulunan iki kişinin komik ve bir o kadar hüzünlü aşk hikayesini anlatan oyun; psikolojik anlamda önemli bir içeriği bizlere sunmaktadır. Oyun boyunca diyaloglar arasındaki bazı absürtlük sizleri güldürecek, diyaloglar arasındaki bazı cümleler ise sizleri kendiniz adına düşündürecektir.

Oyuna ilişkin kişisel izlenimim

Bu noktada şundan emin olabilirsiniz ki; iki saate yakın sürecek bu oyunun nasıl geçtiğini gerçekten anlayamayacaksınız. Sürükleyici konusu ve bir o kadar profesyonel oyunculuklar sayesinde oyunu sıkılmadan izleyebileceksiniz. Ankara'da yaşıyor ve boş zamanınızı nasıl değerlendireceğinizi düşünüyorsanız bu oyunu kesinlikle kaçırmamanızı tavsiye ederim. Şimdiden iyi seyirler dilerim...

AHMET ALAKUŞ
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

8 KADIN

Oyunun türü: Polisiye

Oyunun süresi: 2 Saat

Perde sayısı: 2 perde

Yazan: Robert Thomas

Çeviren: Coşkun Tunçtan

Yöneten: M. Çağlar İşgören

Oyunun konusu: Oyun, 1950 yılında Fransa'da taşra kasabalarından birinde Noel gecesi etrafı karlarla çevrilmiş, ulaşımına kapanmış, telefon bağlantısı kesilmiş bir evde geçiyor. Eşi, eşinin annesi, eşinin kız kardeşi, kendi kız kardeşi, biri metres iki hizmetçi ve iki kızıyla birlikte yaşayan Marcel öldürülmüştür ve katilin ev halkından biri olduğu konusunda herkes hemfikirdir. Kadınların hepsi birbirini suçlar. Kendiliğinden bir soruşturma süreci başlamış olur. Soruşturmalar sırasında kadınların maktülle ilişkileri, sırları bir bir ortaya dökülür. Sırlar açığa çıktıkça olasılıklar artar ve

SEKİZ KADIN

hikaye giderek farklı bir hal alır. Sekiz kadından hepsinin de maktülü öldürmek için kendince sebepleri vardır. Oyunun başından sonuna kadar bu "Katil kim?" sorusuna cevap aranıyor. İlk kez 1977-1978 sezonunda sahnelenen 8 Kadın oyunu defalarca devlet tiyatroları ve özel tiyatro toplulukları tarafından ilgiyle

sergilenmiştir. Oyun orijinalinde enstest ilişki, homoseksüellik, alkol bağımlılığı, kumar bağımlılığı, para odaklı ilişkiler, toplumda kadın algısı gibi hassas konularda toplumsal eleştirileri

de barındırmaktadır; fakat her sergilendiğinde döneme, kültüre veya izleyiciye uyarlamak adına oyunda çeşitli değişiklikler yapılmıştır. İlk bakışta basit bir polisiye oyun gibi görünse de bu sekiz kadının her biri tek tek yorumlanabilecek kadar toplumsal veri taşır. Toplumun farklı yapılarını temsil eden 8 kadın...

Oyunun psikolojik incelenmesi:

Oyuna yüzeysel olarak bakıldığında daha ilk sahnede öldürüldüğünü öğrendiğimiz Marcel karakteri için en azından çekirdek ailesinde bir yas süreci gerçekleşmesi beklenirken oyun boyunca hiçbir karakterin önceliğinin bu olmadığı dikkat çekmektedir. Tüm karakterler kendi dertlerinde ve kendilerini durumdan aklama peşindedir. Öyle bir aklanma arayışı ki hepsi en yakınlarını katil olmakla suçlamaktan çekinmemiştir. Bu ilginç durum karakterlerdeki derinliği anlama konusunda izleyicide merak uyandırmaktadır. Marcel'in iki kızından küçüğü olan Catherine ergenlik döneminde genç bir kızdır. Buna bağlı olarak karakterin içinde bulunduğu dönemin

gelişim özelliklerini yansıttığını söyleyebiliriz. Oyunun başında karakterin hakkında konuşulacak pek bir şey olmadığı düşünülse de son sahnede izleyiciyi şaşırtmıştır. Karakterin belirgin şekilde ergen benmerkezciliğiyle hareket ettiği göze çarpmaktadır. "Ben burdayım.", "Ben büyüdüm", "Ben sandığınızdan daha akıllıyım" gibi mesajlarla diğer karakterlere kendini kanıtlama çabası güttüğü görülmektedir. Catherine oyun boyunca çevresindeki insanların ahlaksızlık olarak nitelendirilebilecek sırlarıyla karşı karşıya kalmıştır; fakat onun bu ahlaksızlıklar karşısında yorumu babasının olası tepkilerine yöneliktir. Yani ona göre bu ahlaksızlıklar yalnızca babasını etkilediği ölçüde ahlaksızlıktır. Diğer karakterlerin yaptıklarına kızmasının nedeni babasının tüm bunlar yüzünden mutsuz olduğunu düşünmesidir. Bu durum Kohlberg'in ahlak gelişim düzeylerine göre Catherine'in geleneksel dönemde olduğunu ve kendini özdeşleştirdiği babasının ahlak yasalarını benimsemiş olabileceğini düşündürmektedir. Babasının yapmış olduğu yanlışlara karşı tutumu

da bu yorumu pekiştirir niteliktedir. Babasına olan düşkünlüğü özellikle son sahnedeki konuşmalarından yola çıkıldığında normal dışı bir baba-kız ilişkisi gibi durmaktadır. Bu durum akıllara Elektra kompleksini getirmektedir. Tıpkı komplekse adını vermiş olan mitolojik karakter Elektra gibi Catherine de babasının etrafındaki diğer kadınları suçlamış hepsinden intikam almak istediğini belirtmiştir. Yalnızca kendisinin babasını gerçekten sevdiğini iddia ederek babasıyla baş başa uzaklarda yaşama hayallerinden bahsetmiştir.

Evin hanımının kardeşi olan Augustine en genel tabirle özgüveni düşük, sevgi arayışında bir karakterdir. Sürekli olarak "bende kalp var", "ben hastayım", "iğne olmam lazım" gibi cümleler kuran karakterimizin hipokondriyazis (hastalık hastası) taşıdığı düşünülmektedir. Karakterimiz darda kaldıkça fenalaşıp bayılmaktadır. Bir dayanağı olmadan sürekli olarak "kimse beni sevmiyor", "herkes beni öldürmek istiyor" gibi düşüncelerini dile getirir. Kardeşinin zengin bir adamla evli olmasını, kendinin aksine bir aile kurmasını, hala çekici kalmasını kıskanan karakterimiz yaşadığı kıskançlığını her anlamda izleyiciye hissettirmektedir. Kendince bu düşüncelerini gizlemeye çalışan karakterimiz neredeyse her konuşmasında kardeşinin sahip olduğu bu imkanları yermiştir. Sevmeyi acziyet gören, aşkı aptalca bulduğunu söyleyen karakterimizin oyun ilerledikçe aslında yoğun şekilde beğenilme arzusu taşıdığına, etrafındaki tek erkeğe aşk mektupları yazdığına ve sürekli olarak aşk romanları

okuyup aşka özendiğine tanıklık etmekteyiz. Karakterimizin yalnızca kardeşini de değil yeğenlerini, evdeki güzel hizmetçiyi de kıskanıyor olması dikkat çekmektedir. Bu yüzden sürekli olarak tüm karakterlere karşı saldırgan bir tutum sergilemektedir. Tüm bu durumlar karakterimizin ego savunma mekanizmalarını kullandığını düşündürmektedir.

Evin hanımı olan Gaby karakterinin annesine söylemiş olduğu "sen zaten hep sevgili kızın Augustine'i savunursun" cümlesi kıskançlığının tek taraflı olmadığını farklı şekillerde olsa da iki kardeş karakter için de geçerli olduğunu göstermektedir. Bu durum Gaby karakterinin sevmeden evlenmiş olmasıyla, eşiyle mutlu olmayışıyla bağdaştırıldığında akıllara yalnızlık hissettiği aileden kaçmak için dönemin şartlarını göz önünde bulundurarak zengin adama yönelme durumunu getirmektedir. Mantık evliliği olarak adlandırılan bu durum taraflardan her ikisi için de mutsuz bir evliliğe dönüşmüş ve karşılıklı olarak birbirlerini aldatmaya yeltenmişlerdir.

Yorumcunun kişisel izlenimleri: Genel kanının aksine ben bu oyuna "bir adamın hayatını mahvetmiş sekiz kadın" olarak bakmıyorum. Yoğun toplumsal eleştiriler barındırdığını ve derinliği olan bir oyun olduğunu savunuyorum. Her biri belki her gün çevremizde karşılaştığımız farklı algı zeminleri taşıyan karakterler bu yüzden hepsi ayrı ayrı keşfedilmeye değer.

FEYZA KILINÇ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

A photograph of actress Meryl Streep speaking at a podium. She is wearing a black dress with a V-neckline and a wide, ornate collar and shoulder detail made of colorful, faceted, jewel-like elements in shades of red, green, and gold. She is also wearing glasses and has short, light-colored hair. She is holding a small, clear, faceted award in her left hand. The background is a dark blue stage with vertical light streaks.

SAYI 2 PSİKOLEKTİF+

ŞUBAT-2019